

Levanger kommune
v/Ingrid Okkenhaug Bævre
postmottak@levanger.kommune.no

Levanger 11.03.21

**Viser til brev fra Statsforvalteren i Trøndelag til Levanger kommune, angående
«Vannkraftregulering i Levangervassdraget»**

Levanger Jeger- og fiskerlag ber med henhold til brev av 17.02.2021 fra Statsforvalteren i Trøndelag til Levanger kommune om at Levanger kommune fremmer søknad til NVE om å konsesjonsbehandle vannkraftreguleringen i Levangerelva etter Vannressurslovens (Lov om vassdrag og grunnvann) § 66 (forholdet til eldre tiltak), tredje ledd. Reguleringen omhandler to kraftverk (Hansfossen og Langåsfoss kraftverker) med tilhørende vannmagasin.

Tredje ledd i **Vitenskapelig Råd for Lakseforvaltning** (VRL 2020), har følgende ordlyd: "Eldre vassdragstiltak som ikke trengte tillatelse etter tidligere vassdragslovgivning, kan fortsette uten konsesjon etter § 8. Vassdragsmyndigheten kan i særlige tilfeller likevel bestemme i enkeltvedtak at tiltaket må ha konsesjon, og at tiltaket blir ulovlig hvis det ikke sendes søknad innen en fastsatt frist."

Alternativt ber vi om at det søkes om konsesjonsbehandling for alle deler av vannkraftreguleringen i vassdraget (dvs. de to kraftverkene og tilhørende vannmagasin) etter Vannressurslovens § 28 (omgjøring av konsesjoner) med utgangspunkt i at konsesjonen for regulering av Tvåårtjern (Kgl. res. av 10.11.1972) kan omgjøres etter § 28. Vi formoder at en aksept fra NVE om behandling av søknad om omgjøring av denne konsesjonen også vil åpne for vurdering av at miljøkrav knyttet til Langåsfoss kraftverk og Langåsdammen kan behandles som en del av omgjøringssaken for Tvåårtjern (jfr. epost av 4.3.2021 fra NVE v/Ellen L. Halten til Statsforvalteren v/ Leif I. Paulsen). Hvorvidt en konsesjonsbehandling etter § 28 for denne delen vannkraftreguleringen også kan åpne for konsesjonsbehandling av Hansfoss kraftverk, er vi usikker på.

Levangervassdraget har et stort potensial for god produksjon av laks og sjøørret. I elvefisket er det rapportert fanget opptil 1560 laks og sjøørret (antall fisk, 1993). De siste 20 år er det rapportert årlige fangster i elvefisket som er langt lavere enn det potensial for fiskeproduksjon som de beste fangstårene er et barometer på. I perioden 2001 -2019 har de rapporterte fangstene i elvefisket variert mellom 14 (2008) og 398 (2005) laks og sjøørret (se lakseregisteret.no).

Et hinder for god fiskeproduksjon er bla lav minstevannføring i hovedvassdraget; 100 liter pr. sekund (l/sek) ifølge en frivillig avtale med regulanten fra 2013. I tørre perioder av året er

det bekymringsfullt lite vann i elva. Denne minstevannføringen mener vi fører til begrenset produksjon av fisk pga færre oppvekstplasser for yngel og mindre skjul for større fisk.

Ved nye vannkrafttillatelser og ved revisjon av tidligere konsesjoner er det vanlig at det fastsettes en minstevannføring som tilsvarer alminnelig lavvannføring på elvestrekninger som er negativt påvirket av reguleringen. For hovedelva nedenfor Hansfossen er alminnelig lavvannføring beregnet til 250 l/sek (jfr. epost av 19.2.2013 fra NVE v/D. Melkersen til Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) v/ Roar Lund). Dette tilsier at dagens minstevannføring på 100 l/sek fra Hansfoss kraftverk, som praktiseres etter en frivillig avtale med regulanten, er 2,5 ganger lavere enn det som sannsynligvis ville vært fastsatt i konsesjonsvilkår dersom denne reguleringen hadde vært underlagt en konsesjonsbehandling i nåtid.

Levanger jeger- og fiskerlag mener at det er svært nødvendig med en økt minstevannføring i hovedelva, dvs. fra Hansfoss kraftverk.

Langåselva er et viktig gyte- og oppvekstområde for laks og sjøørret i Levangervassdraget og minstevannføringen på 100 l/sek fra Langåsfoss kraftverk må opprettholdes for å oppnå god økologisk vannmiljøtilstand. **Levanger jeger- og fiskerlag er derfor imot at vannstanden i Langåsdammen kan senkes.**

Lund (2006) og Ugedal (2012) har vist at fiskeproduksjonen også kan være negativt påvirket av effektkjøring, dvs. så raske nedkjøringer av kraftverkene at fiskunger strander og dør på tørrlagte elveområder. Ifølge den frivillige avtalen for kjøring av kraftverkene skal endringer i tapping gjøres gradvis slik at dette unngås. Vi lurte på om det er gjort kontroller på om det unngås stranding av fisk ved reduksjon av driftsvannføringen i senere år og etter at ny eier overtok kraftverkene i 2017.

Ved nye vannkrafttillatelser og ved revisjon av tidligere konsesjoner er det vanlig at det fastsettes en grense for hastighet ved reduksjon av driftsvannføringen. Det er særlig viktig at det stilles krav om en slik reduksjonshastighet fra og med den vannføringen som gir begynnende tørrlegging av elveleiet for å unngå stranding av fisk. Vi ser behov for at dette fastsettes og forankres juridisk gjennom en konsesjonsbehandling.

VRL 2020 gjør følgende vurdering av bestandssituasjonen for laks i Levangerelva (jfr. s. 26 i rapporten); *Elva har fare for redusert smoltproduksjon på grunn av lav rekruttering. Moderat fare for ytterligere redusert innsig på grunn av lakselus. Råd 4; Forvaltningsmålet er langt fra oppnådd for denne bestanden, det har vært et svært lite eller ikke noe høstbart overskudd og bestanden bør ikke beskattes.*

I Miljødirektoratets lakseregister (lakseregisteret.no) vurderes bestandssituasjonen for laks som dårlig/svært dårlig og sjøørettbestanden er vurdert som redusert. Som følge av denne situasjon over flere år, vurderes Levangerelva nå stengt for fiske i 5 år fra og med 2021 (jfr. Miljødirektoratets forslag til forskriftsendringer tilsendt Klima- og miljødirektoratet).

Vi er klar over at det må foreligge sterke miljømessige hensyn for at NVE kan kalle inn eldre vassdragstiltak til konsesjonsbehandling. Foreliggende rapporter og vurderinger beskriver bestandssituasjonen for laks og sjøørret i Levangerelva som dårlig og at

vannkraftreguleringen er en vesentlig negativ påvirkningsfaktor (jfr. m.a. Lund 2006, 2017, 2018, Ugedal 2012, Vitenskapelig råd for lakseforvaltning 2020, Lakseregisteret.). Vi mener det foreligger tilstrekkelig god dokumentasjon til å fremme en søknad om konsesjonsbehandling av reguleringen.

Nedenfor har vi listet de publikasjoner og presentasjoner vi kjenner for undersøkelser og vurderinger av miljømessig karakter på laks- og sjøørretførende strekning i Levangervassdraget, og som vil være av betydning for utarbeiding av søknad om konsesjonsbehandling av vannkraftreguleringen.

Hilsen

Harald Holthe
(sign)
Leder for fiskergruppa LJFL

Tore Solheim
(sign)
Leder LJFL

Kopi til:
Statsforvalteren i Trøndelag (sftlpost@statsforvalteren.no)

Publikasjoner for undersøkelser i Levangerelva

Berger, H.M., Lehn, L.O., Bergan. 2007. Bonitering av fysiske forhold og egnethet for fiske i Levangerelva, Nord-Trøndelag 2006. Berger feltBIO Rapport Nr. 10 - 2007, 1-56 + CD.

Berger, H.M. & Ambjørndalen, V. 2017. Ungfiskundersøkelse i Levangerelva 2015. Tofa-rapport. Mars 2017. 31s.

Lund, R.A. and Heggberget, T.G. 1985. Growth analysis of presmolt Atlantic salmon, *Salmo salar* L., at three sections of a small Norwegian stream. - *Holarctic Ecology* 8: 299-305.

Lund, R.A. 2006. Status for ungfiskbestanden i et regulert lakse-vassdrag (Levangerelva) relatert til vannføringsregimet. - NINA Rapport 134. 40 s.

Lund, S.D. 2018. Ungfiskundersøkelser av laks, *Salmo salar* og ørret, *Salmo trutta* i Levangerelva relatert til drift av Hansfossen kraftverk. Bacheloroppgave: Nord Universitet.

Lund, R.A. 19.6.2017, møte med regulant, kommune, fylkesmannen, grunneierlag. Føringer for miljøforvaltningen i arbeidet med å avdekke og avbøte skader i regulerte vassdrag med sideblikk til reguleringen i Levangerelva.

Orvedal K. og Pereira J. 2013. Flomsonekart – Delprosjekt Levanger. NVE Rapport nr 10-2013. 15 s.

Pettersson L.-E. 2012. Flomberegning for Levangselva (126.6Z). NVE Rapport nr 20 – 2012. 15 s.

Ugedal, O. 2012. Vannføringsforhold i Levangerelva 2007-2011. - NINA Minirapport 409. 29 s.

Vitenskapelig råd for lakseforvaltning 2020. Status for norske laksebestander i 2020. Rapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr 15, 147 s.

Publikasjoner for gytegroppregistreringer i Levangerelva i ulike år

Ambjørndalen, V., Berger, H.M., Skjøstad, M.B. 2017. Gytegroptelling i Levangerelva 2016. Tofa-rapport. Mars 2017. 15s.

Ambjørndalen, V. & Berger, H.M. 2019. Gytegroptelling i Levangerelva 2018. Tofa- rapport. Februar 2019. 16s.

Skjøstad, M.B, Stensli, S.G. & Berger, H.M. 2019. Gytegroptelling i Levangerelva 2019. Tofa-rapport 19. Desember 2019. 19s.

FeltBio rapport 1 2021 v/M.B. Skjøstad og H.M. Berger Gytegroptelling i Levangerelva 2020. 19 s.

Øksenberg, S. 2011. Gytegroptelling i Levangerelva 2011. 14 s.

Øksenberg, S. 2013. Gytegroptelling i Levangerelva 2012. 17 s.

Øksenberg S. 2014. Gytegroptelling i Levangerelva 2013. 23 s.

Øksenberg S. 2015. Gytegroptelling i Levangerelva 2014. 19 s.